

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

dr Janusz KOCHANOWSKI

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 21.06. 2006 r.

37342

RPO-519881-III/05/MK

Pani
Anna Kalata
Minister Pracy i Polityki
Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 WARSZAWA

Wielce Szanowna Pani Minister,

Z przepisu art. 21 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 1 lipca 2005 r. (Dz.U. Nr 169, poz. 1412) wynika, że każda osoba, która w czasie posiadania uprawnień do wcześniejszej emerytury spełniła warunki do uzyskania prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnie obowiązującego wieku emerytalnego, może zgłosić wniosek o przyznanie emerytury z tego tytułu prawnego. Podstawą wymiaru nowej emerytury jest podstawa wymiaru wcześniej przyznanej emerytury. Jeśli jednak osoba do niej uprawniona spełnia warunki określone w art. 53 ust. 4 ustawy, a więc po przyznaniu wcześniejszej emerytury co najmniej przez 30 miesięcy podlegała ubezpieczeniu społecznemu (emerytalnemu i rentowym), wówczas część socjalną nowej emerytury oblicza się od kwoty bazowej obowiązującej w dniu nabycia uprawnień do tego świadczenia. Jeżeli nie spełnia tego warunku, wówczas część socjalną nowej emerytury oblicza się od tej samej kwoty

bazowej, którą przyjęto do obliczenia wcześniej przyznanej emerytury (art. 53 ust. 3 ustawy).

Organy rentowe uzależniają podjęcie wypłaty nowo przyznanej emerytury od spełnienia warunków określonych w art. 103 ust. 2 a ustawy (zakaz kontynuowania zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy). W ocenie organów rentowych przepis ten nie zwalnia osób, które nabyły prawo do drugiej emerytury z obowiązku rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywały zatrudnienie bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do nowej emerytury. W takiej sytuacji osobom, które nie zrealizowały obowiązku rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą wypłacana jest wyłącznie wcześniej przyznana emerytura, często w wysokości niższej niż nowe świadczenie.

Taka interpretacja przepisów ustawy przez organy rentowe stała się przyczyną skarg, kierowanych w tej sprawie do Rzecznika Praw Obywatelskich. W skargach tych podkreśla się, że stanowisko organów rentowych nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach ustawy i skutkiem tego możliwe jest także stosowanie bardziej „przyjaznej” dla świadczeniobiorców interpretacji zasad zawieszalności świadczeń. Taką interpretację zastosowano na przykład w związku z wprowadzeniem zasady przyznawania z urzędu prawa do emerytury zamiast pobieranej renty z tytułu niezdolności do pracy. Emeryturę taką przyznaje się z urzędu osobom, które osiągnęły powszechnie obowiązujący wiek emerytalny. Regulujący te kwestie art. 27 a ustawy obowiązuje od 1 stycznia 2006 r. Zgodnie ze stanowiskiem ZUS osoba, której zamiast dotychczasowej renty z tytułu niezdolności do pracy przyznano z urzędu emeryturę, może pobierać tę emeryturę bez względu na wysokość osiąganego dochodu z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jak również nie ma znaczenia dla wypłaty świadczenia okoliczność kontynuowania zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy. W świetle takiego stanowiska emerytura przyznana z urzędu traktowana jest w przypadku zawieszalności na takich samych zasadach jak renta z tytułu niezdolności do pracy dla osoby uprawnionej do emerytury w wieku 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn.

Zróznicowanie uprawnień do wypłaty przyznanej emerytury w zależności od tego, czy mamy do czynienia z ustaleniem prawa do tego świadczenia na podstawie art. 21, czy też art. 27 a ustawy emerytalnej nie wynika z regulacji ustawowej, lecz z przyjętej przez organy rentowe interpretacji przepisów ustawy emerytalnej. W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich wszelkie ograniczenia prawa do wypłaty emerytury, będącej formą realizacji konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego mogą być ustanawiane tylko w ustawie i to w taki sposób, aby na podstawie ustawy można było wyznaczyć kompletny zarys (kontur) tego ograniczenia. Powyższe stanowisko znajduje oparcie w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego (np. wyrok z 5 maja 2004 r., P 2/03). Ponadto zróznicowanie uprawnień osób pobierających emeryturę po osiągnięciu powszechnie obowiązującego wieku emerytalnego w zależności od tego,

czy świadczenie emerytalne wypłacane jest na wniosek osoby ubezpieczonej, czy też przyznawane jest z urzędu może budzić wątpliwości z punktu widzenia konstytucyjnych zasad równości i sprawiedliwości społecznej.

Działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) uprzejmie proszę Panią Minister o przedstawienie stanowiska w tej kwestii.

Łączę wyrazy szacunku

/-/